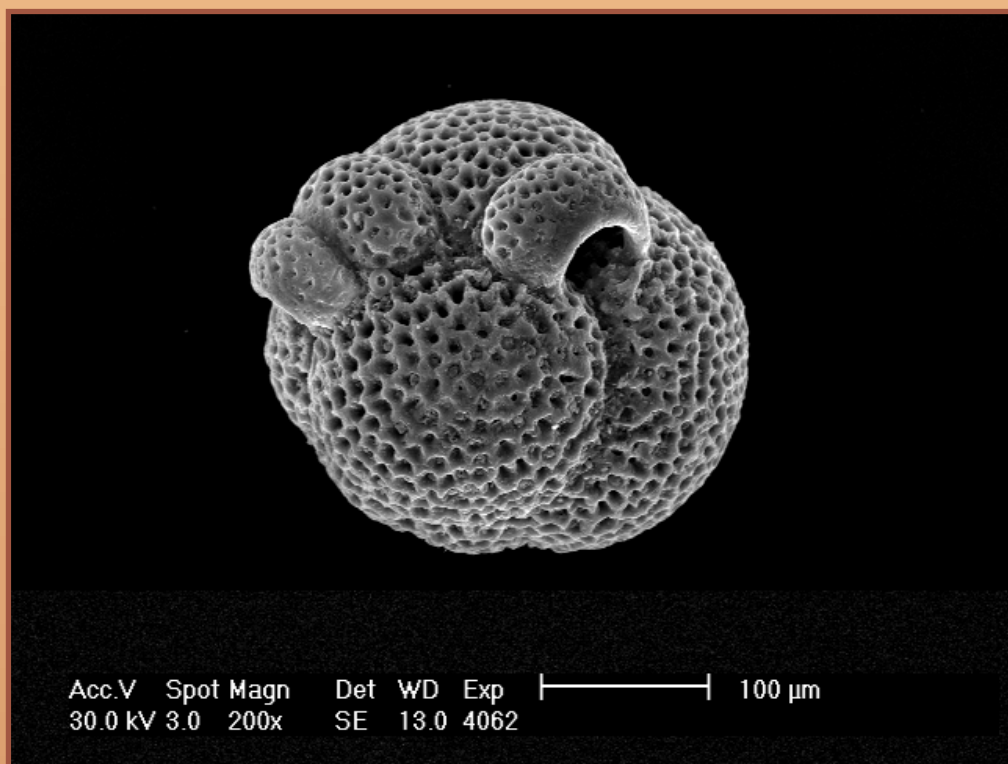

Vijesti 47/2

HRVATSKOGA GEOLOŠKOG DRUŠTVA
Godina XXXVII

30. redovita skupština HGD-a

BIOSTRATIGRAFIJA EOCENSKIH PLANKTONSKIH FORAMINIFERA
IZ PODMORJA SJEVERNOG JADRANSKOG MORA

4. hrvatski geološki kongres
18. međunarodni sedimentološki kongres
20. opći sastanak Međunarodne mineraloške asocijacije
Forams 2010

Zagreb, prosinac 2010.

SADRŽAJ

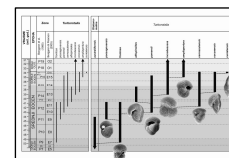
AKTIVNOSTI HGD-a

U. Barudžija: ZAPISNIK 30. REDOVITE SKUPŠTINE HGD-a.....	2
D. Palenik: IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA SPORTSKOG ODSJEKA HGD-a U 2010. GODINI.....	13

TEMA BROJA

V. Premec Fuček: BIOSTRATIGRAFIJA EOCENSKIH PLANKTONSKIH FORAMINIFERA IZ PODMORJA SJEVERNOG JADRANSKOG MORA.....	14
--	----

ZNANSTVENE I STRUČNE AKTIVNOSTI

J. Halamić, B. Tomljenović & U. Barudžija: 4. HRVATSKI GEOLOŠKI KONGRES - ŠIBENIK 2010.....	26
M. Garašić: PRVI HRVATSKI SPELEOLOŠKI KONGRES.....	29
M. Martinuš & M. Kovačić: 18. MEĐUNARODNI SEDIMENTOLOŠKI KONGRES, MENDOZA, ARGENTINA, RUJAN 2010.	30
Ž. Žigovečki Gobac: 20. OPĆI SASTANAK MEĐUNARODNE MINERALOŠKE ASOCIJACIJE – IMA2010, BUDIMPEŠTA, MAĐARSKA, KOLOVOZ 2010.	37
D. Tibljaš: 5. KONFERENCIJA SREDNJOEUROPSKIH GRUPA ZA GLINE.....	42
V. Premec Fuček: SASTANAK RADNE SKUPINE ZA OLIGOCENSKJE PLANKTONSKE FORAMINIFERE – OPFWG, BONN, 2010.	43
V. Čosović, Đ. Pezelj & J. Vidović: FORAMS 2010.....	45

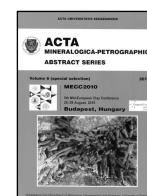
OSVRTI

D. Palenik & A. Šimunić: AKADEMIJSKA NAGRADA "JOSIP JURAJ STROSSMAYER"	48
T. Malvić: PROF. DR. SC. JÁNOS GEIGER – POČASNI ČLAN HRVATSKOGA GEOLOŠKOG DRUŠTVA.....	50
T. Malvić: PLANETARNA GEOLOGIJA ILI PLANETOLOGIJA.....	52

PRIKAZ KNJIGA, ČASOPISA I RAČUNALNIH PROGRAMA

K. Novak Zelenika & M. Cvetković: RAČUNALNI PROGRAM "WinGslib".....	54
---	----

SAŽETCI MAGISTARSKIH RADOVA I DOKTORSKIH DISERTACIJA

J. Vidović: ANALIZA UTJECAJA PRIRODNIH PROMJENA I ANTROPOGENOG DJELOVANJA NA ZAJEDNICE FORAMINIFERA U SEDIMENTIMA ISTOČNE OBALE JADRANSKOG MORA.....	56
A. Stroj: PODZEMNI TOKOVI U ZALEĐU KRŠKIH PRIOBALNIH IZVORA NA PODRUČJU VELEBITSKOG KANALA.....	57
K. Fio: BIOTIČKI I ABIOTIČKI POKAZATELJI STRESA U NASLAGAMA NA PRIJELAZU IZ PERMA U TRIJAS NA PODRUČJU VELEBITA.....	58
K. Pikelj: SASTAV I PORIJEKLO POVRŠINSKIH SEDIMENTATA DNA ISTOČNE STRANE JADRANSKOG MORA.....	60
Ž. Žigovečki Gobac: KRISTALOKEMIJSKA SVOJSTVA ROMBOEDRIJSKIH KARBONATA IZ RUDNIKA STARI TRG, TREPČA, KOSOVO.....	62

POPIS AUTORA U OVOME BROJU.....	64
---------------------------------	----

Planetarna geologija ili planetologija

Tomislav MALVIĆ

Već niz desetljeća mnogo ljudi, ne samo znanstvenici, bavi se izravnim izučavanjem niza nebeskih tijela u Sunčevom sustavu. Osim Sunca, sva se takva tijela nazivaju terestričkim (*lat. Terra=Zemlja*), osim plinovitih planeta, no i oni imaju krutu jezgru nekoliko puta masivniju i veću od Zemlje (iako ne i takvo obilje različitih elemenata i minerala). Na većini tih tijela (planetima, mjesecima, asteroidima, kometima i meteorima) moguće je raditi istraživanja tla i kore, tj. podzemlja potpuno jednakim geološkim metodama, tehnikama i tehnologijama kakve se primjenjuju na Zemlji, ali prilagođenim posebnim temperaturnim i gravitacijskim uvjetima takvih tijela.

No izraz geologija u svom izvorniku potječe od imena planeta na kome je razvijen, znači znanost o građi i procesima u Zemlji (*gr. Gea*). Po takvom načinu stvaranja naziva Suncem bi se bavila heliologija, Merkurom hermeologija, Venerom kiterologija, Marsom areologija, Mjesecom selenologija itsl. Takvo obilje izraza može predstavljati zadovoljstvo kod imenovanja i isticanja svakoga područja rada kao važnoga i zanimljivoga, no takav postupak može biti pamtljiv i prikladan dok se ograničimo na granice sustava naše zvijezde. Već desetak godina istraživanja egzozolarnih planeta pa i cijelih sustava uobičajena su stvar u astronomiji, a kroz nekoliko stoljeća možemo pretpostaviti da ćemo i fizički dosegnuti barem nama najbliže sustave.

Nadalje, proučavanjem planeta bavi se znanstvena disciplina nazvana planetologija. U engleskom govornom području (URL 1) upotrebljava se izraz planetarna geologija (*engl. planetary geology*), koji se ponekad mijenja i riječima astrogeologija (*engl. astrogeology*) ili egzogeologija (*engl. exogeology*). Pod time se podrazumijeva zasebna disciplina unutar planetarnih znanosti koja izučava sastav i građu zvjezdolikih tijela (*engl. celestial bodies*) poput planeta i manjih tijela (no ne zvijezda i smeđih patuljaka).

Također, moguće je naći i jedan uži pojam koji glasi *geologija sunčevih terestričkih planeta* (URL 2) koji se odnosi na geološka izučavanja Merkura, Venere, Zemlje i Marsa, a sedamdesetih godina prošloga stoljeća (RABCHEVSKY, 1971) pojavio se i pojam geoplanetologije (*engl. geoplanetology*), kao izraza koji obuhvaća geologiju planeta uključujući i Mjesec. No, treba imati na umu kako i svi ostali mjeseci (uz naš Mjesec)

predstavljaju terestrička tijela, ponekad veća od nekih planeta (npr. Ganimed ima veći promjer od Merkura).

Kako ćemo očitno sve više čitati o rezultatima istraživanja svemira brojnih znanstvenika u budućnosti, jer je sve više podataka koji nam stižu s raznih planetarnih misija, bilo bi dobro da porazmislimo o hrvatskom izrazu kojim ćemo opisati tu znanstvenu disciplinu unutar područja planetarnih znanosti (kao ekvivalenta geoznanosti) ili čak astrofizike. Kovanica će, jasno, sadržavati prilog *logija* koji nam dolazi od grčke riječi *logos* (riječ, govor), jer taj dio složenice uvijek označava neku znanost, odnosno učenje. No, riječ planetologija više ukazuje na promatranje i opisivanje planeta kao astronomskih ili nebeskih tijela, njihova ponašanja u orbiti, stvaranje magnetskih polja itsl. Kod pojma *geoplanetologija* moglo bi se raspravljati o slaganju riječi *geo* i *planet*, jer *geo* označava i jedan određeni planet, tj. Zemlju, pa takva kovanica predstavlja svojevrsan pleonazam, tj. nepotrebno gomilanje istoznačnih riječi. Slično objašnjenje može se primijeniti na *planetarnu geologiju*, koja je također pleonazam (poput ljudske antropologije itsl.).

Znači, zadak oblikovanja pojma koji bi obuhvatio bavljenje geologijom na drugim terestričkim tijelima u zvjezdanim sustavima (ali i u okviru plinovitih planeta ili divova koji imaju krutu jezgre i terestričke mjesece) nije nimalo jednostavan, posebno ako ne želimo preuzeti engleske izraze za koje smo prikazali da nisu u duhu hrvatskoga jezika.

Činjenica je kako, zbog prihvaćene terminologije pojam *geologija* ne bi bilo moguće promijeniti u neku drugu složenicu koja bi označavala istraživanja nastanka, građe, fizikalnih značajki i kemijskog sastava kore i gornjih dijelova plašta na drugim terestričkim tijelima. Tako možebitno dolazi u obzir samo riječ *planetologija*, koja se već rabi za različita astrofizička i astronomska istraživanja.

Literatura

RABCHEVSKY, G. (1971): *Geoplanetology; a new term for geology of the planets including the Moon; discussion*. GSA Bulletin, v. 82, no. 8, p. 2379.

Internetski izvori:

URL 1: Planetary geology, Wikipedia

http://en.wikipedia.org/wiki/Planetary_geology (24. 4. 2008.)

URL 2: Geology of solar terrestrial planets

http://en.wikipedia.org/wiki/Geology_of_solar_terrestrial_planets (24. 4. 2008.)

O autoru:

Doc. dr. sc. Tomislav Malvić, INA-Industrija nafte d.d., SD Istraživanje i proizvodnja nafte i plina, Sektor za geologiju i upravljanje ležištima, Šubićeva 29, Zagreb (savjetnik) te Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Zavod za geologiju i geološko inženjerstvo, Pierottijeva 6, Zagreb (docent). E-pošta: tomislav.malvic@ina.hr